

A Fővárosi Ítéletábrla a Pörzse Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pörzse Tamás ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (1055 Budapest, Kossuth tér 2-4., ügyintéző: dr. Zolnai Gábor jogtanácsos) által képviselt **Magyar Állam** alperes ellen kártalanítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. április 27. napján meghozott 10.P.21.813/2011/20. számú ítélete ellen a felperes 2012. július 2. napján 21. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes eredetileg 2011. január 14. napján a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál előterjesztett, utóbb módosított keresetében 20.000.000 Ft, ennek 2010. október 26. napjától számított a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest nem vagyoni kártalanítás címén. Előadta, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2005. szeptember 1. napján meghozott számú elsőfokú és a Fővárosi Bíróság 2006. február 10. napján meghozott számú másodfokú ítéletével végrehajtani rendelte a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság számú ítéletével kiszabott, két év próbaidőre felfüggesztett nyolc hónap és a Pesti Központi Kerületi Bíróság számú ítéletével kiszabott, négy év próbaidőre felfüggesztett két év börtönbüntetést. Mivel az összbüntetésbe foglalás feltételei fennálltak, a Pesti Központi Kerületi Bíróság számú határozatával a két végrehajtani rendelt ítélettel kiszabott börtönbüntetést két évi összbüntetésbe foglalta. Az összbüntetést a felperes 2009. február 1. és 2010. augusztus 14. napja között töltötte. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 572. § (6) bekezdése szerinti eljárásban a számú végzéssel hatályon kívül helyezte az alapítéletnek a felfüggesztett büntetések végrehajtására vonatkozó rendelkezéseit, figyelemmel a 4/2006. Büntető jogegységi határozat III.5.b. pontjában foglaltakra, mert a büntetések végrehajthatósága a másodfokú ítélet meghozatalának napjára elévült. Így a felperes 550 nap tartamban a Be. 581. § (1) bekezdése szerinti kártalanítást megalapozó fogvatartást szenvedett el. Álláspontja szerint a különleges eljárás folytán meghozott jogerős bírósági határozat egy tekintet alá kell hogy essen a Be. 581. § (1) bekezdésében szabályozott rendkívüli perorvoslat intézményével. A fogvatartás mind fizikailag, mind mentálisan megviselte, az amúgy is rossz egészségi állapota a börtön körülményei között tovább romlott. A börtönben a cukorbetegségének megfelelő diétát nem biztosítottak, mozgási lehetőségei

korlátozottak voltak. Nehéz helyzetében a családja támogatására sem számíthatott, mert felesége a fogvatartás miatt vált el tőle. Két iskoláskorú gyermekét érzelmileg megviselték a történetek, szégyellték az apjukat, és csalódtak benne. Mindezek, továbbá személyi szabadságának huzamosabb idejű korlátozása nem vagyoni károsodását idézték elő. Utalt az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (továbbiakban: Egyezmény) 5. Cikk 5. bekezdésére és Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 3. Cikkére, miszerint a jogellenes fogvatartás esetén a károsultat kártérítés illeti meg. Vitathatatlan, hogy a felperes a büntetését túltöltötte. Ha a Be. szabályai szerint nincs mód a kártalanításra, úgy az Alkotmány 75. (helyesen 55.) § (3) bekezdése, az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján kérte az alperes marasztalását. Az alperes ellenkérelmére állította, hogy esetében kártalanítást megalapozó túltöltés történt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A felperes a Be. 581. § (1) bekezdése szerinti kártalanítás iránti keresetet terjesztett elő. A felperes által hivatkozott számú végzést a bíróság nem a Be. 581. § (1) bekezdésében szabályozott rendkívüli jogorvoslat, hanem a Be. 572. § (6) bekezdésében írt különleges eljárás során hozta meg. A felperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban rendkívüli jogorvoslatra, annak keretében felmentésre, enyhébb büntetésre ítézésre, megrovásban részesítésre, az eljárás megszüntetésére nem került sor, ezért a kártalanítás törvényi feltétele hiányzik. Hangsúlyozta, hogy csak a jogszerű fogvatartás esetében áll fenn a kártalanítási kötelezettsége abban az esetben, ha az utóbb valamilyen jogszabályban meghatározott okból alaptalanná vált.

A Fővárosi Törvényszék 2012. április 27. napján meghozott számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 Ft perköltséget. A felperes személyes költségmentességére tekintettel akként rendelkezett, hogy a le nem rótt 900.000 Ft kereseti illetéket az állam viseli. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában idézte a Be. 581. § (1), 582. § (1) és (2) bekezdéseit, a Ptk. 339. § (1), 355. § (1) és (4) bekezdéseit. Megállapította, hogy az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy jelen esetben a Be. 581. § (1) bekezdésében meghatározott feltétel nem áll fenn, mert rendkívüli jogorvoslat nem volt, a bíróság a felperes által hivatkozott jogerős végzését különleges eljárás keretében hozta meg. Az állam objektív jellegű kártalanítási kötelezettsége a jogszerű fogvatartással összefüggésben a törvényben meghatározott esetekben áll fenn, ha utóbb valamilyen a jogszabályban konkrétan meghatározott okból alaptalanná vált. Rámutatott, hogy a Be. 581. § (1) bekezdése egyértelmű taxatív rendelkezést tartalmaz arra, hogy az alperes kártalanítási kötelezettsége milyen feltételek esetén áll fenn. Jelen esetben rendkívüli jogorvoslat nem történt, a felperest nem mentették fel, enyhébb büntetésre sem ítélték, így a kártalanítási igény jogalapja a Be. 581. § (1) bekezdése értelmében hiányzik. A felperes alaptalanul hivatkozott az Egyezmény 5. Cikk 5. bekezdésére, a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 3. Cikkére, mert azok közvetlenül jelen esetben a **Magyar Állam** kártalanítási kötelezettségét nem alapozzák meg. A fogvatartás időpontjára tekintettel az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a 66/1991. (XII. 21.) AB határozatban írtak alapján a felperes az Alkotmány 55. § (1) és (3) bekezdésére alapítva kártalanítást nem igényelhet. A személyi szabadságtól való megfosztás abban az esetben törvénytelen, ha nem a törvényben meghatározott okokból és nem a törvényben meghatározott eljárás alapján történt. Ebben az esetben kártérítési igény keletkezik az 55. § (3) bekezdése alapján, amely bíróság előtt érvényesíthető. A felperes felhívásra akként nyilatkozott, hogy követelését kártalanításként tartja fenn az alperessel szemben, más alperest kártérítés jogcímén perbe vonni nem kívánt. Az elsőfokú bíróság alaptörvény-ellenességet nem észlelt, így a per tárgyalásának felfüggesztésére és az Alkotmánybírósághoz történő fordulásra nem volt alap. A

jogalap hiányában a kártalanítás összezszerűségét nem vizsgálta. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján döntött. A le nem rótt 900.000 Ft kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. Az alperesnek megítélt perköltség a jogtanácsosi munkadíjat foglalta magában, melyet az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja és a (6) bekezdése értelmében határozott meg a pertárgyértéken kívül, figyelembevéve a jogi képviselőt ellátásával felmerült munka mennyiséget.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereseti kérelmének történő helyt adást, valamint az alperes perköltségben történő marasztalását kérte, fenntartva az elsőfokú eljárás során részletesen kifejtett álláspontját.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság döntése helytálló és megalapozott, kellően részletes. Az elsőfokú bíróság az iratokkal, perbeli adatokkal egyező, helyes tényállást állapított meg, és abból okszerű és helyes következtetést vont le. Helyesen állapította meg, hogy a kártalanítás iránti igénynek nincs jogalapja a Be. 581. § (1) bekezdése alapján. A kártalanítás az olyan hosszabb időtartamú és utóbb alaptalanává váló szabadságelvonásokért jár, amikor a szabadság elvonása a jogszabályoknak megfelelő módon történt meg, ugyanis a személyes szabadságnak jogszerű, „törvényes” elvonása is okozhat alaptalan sérelmet. Ha a szabadságtól való törvénytelen megfosztás a közhatalom – így az állam büntető hatalmának – gyakorlása során történt, a kárfelelősségre a Ptk. 349. §-ának rendelkezései vonatkoznak. Ez az igény a Be. kártalanítási szabályaiban foglaltaktól függetlenül érvényesíthető (66/1991. (XII. 21.) AB határozat). Ebből következően a felperes nincs elzárva attól, hogy kárigényét a büntetőeljárás során eljárt, önálló kárfelelősségű szervvel szemben érvényesítse a felróhatóságon alapuló felelősség szabályai szerint.

A fellebbezés folytán az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés), a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló adatok alapján a releváns tényállást helyesen állapította meg, azt a fellebbezés sem érintette. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával is egyetértett, az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdés második mondata értelmében indokai alapján hagyta helyben.

Mivel a felperes fellebbezésében a korábban már kifejtett jogi álláspontjára hivatkozott, a másodfokú bíróság a következőkre kíván utalni. A Be. 581. § (1) bekezdése tételesen meghatározza, hogy a jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért mikor jár a terheltnek kártalanítás. A kártalanítás csak az esetben jár, ha a terheltet rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették, enyhébb büntetésre ítélték, próbára bocsátották, megrovásban részesítették, illetőleg az eljárást vele szemben megszüntették. A felperes esetében egyik sem történt. A felperes ügyében a büntetőeljárásról szóló törvényben szabályozott különleges eljárás során (Be. 572. § (6) bekezdés) a bíróság megállapította, hogy a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése törvénysértő volt, ezért a végrehajtás elrendelését hatályon kívül helyezte. Ez az eljárás nem minősül a Be. 581. § (1) bekezdése alkalmazását megalapozó rendkívüli jogorvoslatnak, hanem egy hasonlóan különlegesként szabályozott eljárás volt, mint maga a kártalanítás. Az ún. túltöltésre vonatkozó kártalanítási szabályt a jogalkotó csak a Be. 580. § (2) bekezdésére szűkítette,

vagyis arra, ha az előzetes letartóztatás és a házi őrizet tartama meghaladja a jogerősen kiszabott szabadságvesztés, közérdekű munka, javító intézeti nevelés tartamát, a pénzbüntetés napi tételeinek számát. Ez a kártalanítási ok azonban a felperes esetében nem merült fel, erre a felperes sem hivatkozott. A bíróság mint jogalkalmazó szerv a felperes által előadott egyfajta analógia alkalmazásával kártalanításra való jogosultságot nem teremthet. Az Egyezmény a jogellenes fogvatartás esetére mond ki kártérítési kötelezettséget, azonban a Be. 580-581. §-ában szabályozott kártalanítás alapvető ismérve, hogy a szabadságkorlátozás jogszerű volt, csak utóbb alaptalanná vált.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes képviselőjével felmerült és a kifejtett tevékenységgel arányosan meghatározott jogtanácsosi munkadíjat (Pp. 75. § (2) bekezdés) megtéríteni. A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes költségmentességére figyelemmel az állam viseli (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Budapest, 2013. június 6.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: